

עת"א 20531/11/16 - מחמוד מגאדבה נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 20531-11-16 מגאדבה(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט ארז יקואל
עותר	מחמוד מגאדבה (אסיר)
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

לפני עתירת העותר, אסיר פלילי, שעניינה תנאי השהות שבאגף המעבר בבית הסוהר איילון.

רקע

1. אגף המעבר שבבית הסוהר איילון משמש לשהיית אסירים ועצורים בדרכם למתקני כליאה או לבתי המשפט. שהיית האסירים והעצורים באגף המעבר, עשויה להימשך בין מספר שעות למספר ימים. אגף המעבר כולל, בין היתר, את אזור "הטרמינל" שאליו מגיעים האסירים היוצאים ובאים וכן שני אזורי התאים שבהם שוהים האסירים המוחזקים באגף זה.
2. העותר נדון לעונש מאסר בן 21 שנים ו- 5 חודשים, בגין עבירות אלימות, כניסה לישראל שלא כחוק, הדחה בחקירה, הטרדת עד, שוד מזוין, קשר לפשע, בעילה באיומים ובעילה על ידי קבוצת אנשים. העותר החל לרצות את מאסרו ביום 12.8.1996 ומאסרו עתיד להסתיים ביום 11.1.18. העותר משויך לקטגוריה א', עבריין מין.

תמצית טענות הצדדים

3. העותר טוען כי מצבת הסוהרים הנוכחית שבאגף המעברים, גורמת לפגיעה בלתי מידתית בזכויות האסירים ומסבה להם נזק ועוגמת נפש ולכן יש להורות על הצבת סוהרים נוספים וכן על תוספת אסירי חוליה. הובהר כי מצבת הסוהרים שבאגף, כוללת קצין תורן, רשם, סמל אגף וסוהר נוסף, אך מאחר שמרביתם נמצאים רוב הזמן באזור הטרמינל, כדי לקבל אסירים המובאים, או עוזבים את האגף, נוצר מצב שבו אין כוח אדם זמין לטיפול בצרכיהם של האסירים השוהים בתאי הכליאה שבאגף ולפיקוח עליהם. העותר מדגיש כי כתוצאה מכך, יתכן שיתקיימו אירועים מסוכנים, כקטטות, או אירועים רפואיים דחופים, מבלי שיש בנמצא גורם זמין לטיפול בכך. עוד הדגיש העותר, כי גם תהליך קליטת האסירים באגף נמשך יתר על המידה, עקב מחסור בכוח אדם.

העותר מפנה לפקודת הנציבות 04.12.00 - "פיקוח על אסירים בתאים", המחייבת הימצאותם של ארבעה סוהרים, מהם קצין אחד ורשם וטוען כי למעשה, נותרים שני סוהרים בלבד לטיפול כולל באסירים הנקלטים ובאסירים הנמצאים בתאים, כך שאין מענה ראוי לזכויות האסירים. כן סבור העותר, כי אין די בשלושה אסירי חוליה, שתפקידם כולל חלוקת אוכל ומים לאסירים, כדי לספק מענה הולם לטיפול באסירים השוהים האגף.

העותר הוסיף והדגיש, כי במשך מרבית שעות היום, אין באגף סוהרים, או אסירי חוליה וכל בקשה של אסיר זוכה למענה רק לאחר שעות רבות, אם בכלל. העותר סבור כי מצב דברים זה אף עלול להוביל לסכנה ממשית, במקרה של צורך בטיפול רפואי דחוף לאסיר.

4. המשיב, מנגד, טוען כי העתירה ונושאה מצויים בליבת שיקול הדעת המנהלי המסור לו ואין מקום להתערב בו. לגישת המשיב, העותר לא הצביע על פגיעה מסוימת בזכויותיו, המצדיקה התערבות שיפוטית. לגופו של עניין, טען המשיב כי עניינו של אגף המעברים הוסדר לאחרונה במסגרת פקודת הנציבות 04.67.00 - "ניהול ותפעול אגפי מעבר", הקובעת, בין היתר, כי זמן שהייתו של אסיר באגף המעברים, יהיה קצר ככל הניתן ולא יעלה על 4 לילות רצופים, אלא באישורו של מפקד המחוז. המשיב הוסיף וטען, כי במהלך שעות היום, פועלים באגף המעברים שבמתחם איילון 7 סוהרים וחובש, לבד ממפקד האגף ורשם. בנוסף, החל מהשעה 22:00, פועלים באגף שלושה אסירי חוליה, האחראים לתפקודו הלוגיסטי של האגף ולמענה לפניית האסירים השוהים בו. המשיב הבהיר כי הוספת כח אדם שלא תוקצבה מראש, עלולה להביא לקיצוץ בסעיף תקציבי אחר, כעו"ס, רפואה, שיפוף, שיקום וכיוצ"ב. בנסיבות אלו, טוען המשיב כי לא ניתן להצביע על חוסר סבירות בהתנהלותו.

המשיב הוסיף והבהיר, כי אסירים המגיעים לטרמינל האגף, רשאים לגשת לשירותים וכאשר מגיע רכב הנושא אסירים לקליטה באגף, מרבית הסוהרים עוסקים בקליטתו, בעוד שסוהר אחד, לפחות, נותר בתאי האגף ומשגיח על יתרת האסירים הנמצאים בו. זאת, בניגוד לאגפי מאסר רגילים שבהם לא נמצא סוהר בכל זמן נתון.

5. בדיון שהתקיים מלפניי ביום 11.5.17 וגם לאור האמירות מטעם נציגי המשיב בביקור שערכתי באגף המעברים, צמצם העותר את יריעת המחלוקת ביחס למצבת הסוהרים ומיקד את טענותיו בנושא אסירי החוליה. ב"כ העותר הפנה להחלטת בית משפט זה (כב' הנשיא א' טל) בעת"א 44672-03-12 **מגאדבה נ' שירותי בתי הסוהר** (31.10.13) ולדו"ח שערך במסגרת אותו הליך, ממנו נלמד כי באותו מועד, היו 8 אסירי חוליה באגף המעברים, בעוד שבסיוור שנערך על ידי באגף המעברים, נמצא כי ישנם 3 אסירי חוליה בלבד. זאת, בניגוד להבטחת המשיב להגדלת מספרם של אסירי החוליה.

6. המשיב טען, בהקשר זה, כי הוקצו לאגף 4 אסירי חוליה, בהתאם ליחס הכללי בין תקינת האגף לחוליה. עם זאת, בעקבות אופי האגף ולבקשת בית הסוהר, אושרה הקצאת שני אסירי חוליה נוספים. המשיב שב והבהיר, כי הפעלת אסירי חוליה תלויה, בין היתר, בקיומו של תקציב לכך ובמציאת אסירים המסכימים לשמש כאסירי חוליה ואשר נתוניהם תואמים את דרישותיו של תפקיד זה ולכן, לעיתים, הקצאות אלו אינן מלאות.

דיון והכרעה

7. אין חולק של ממש בין הצדדים כי באגף ישנם 7 אנשי צוות, לבד מחובש הנמצא במקום במשך 24 שעות ביממה וכן כי בכל אחד משני אגפי התאים, מצוי זקיף שביכולתו לספק מענה לכל מקרה חירום הקשור בבריאות ובאלימות. המשיב יודא כי תמונת מצב זו נשמרת. בהינתן כי יריעת המחלוקת עוסקת אך בסוגיית מספר אסירי החוליה שבאגף, תתמקד החלטתי בנושא זה בלבד.

8. לאחר עיון בטענות הצדדים ולאחר סיור באגף המעבר ובחינה מתבקשת של מכלול נסיבות העניין - שוכנעתי כי יש לקבל את העתירה בהקשר לאסירי החוליה.

9. נושא אסירי החוליה ומספרם, נדון בעת"א 44672-03-12 הנ"ל, על ידי כב' הנשיא א' טל ולא מצאתי כל צידוק לסטות מהדברים שנאמרו שם. כזכור, באותו עניין צוין לפרוטוקול הדיון כי באגף המעבר קיימים 8 אסירי חוליה ובית המשפט קבע, ביחס לכך, כי התרשם שהוספת אסירי החוליה בוצעה. מי מהצדדים לא הגיש רע"ב על החלטה זו ובנסיבות אלו, יש להוסיף ולפעול לאורה.

10. לפיכך, לנוכח עמדת המשיב, לפיה קיימים ארבעה אסירי חוליה ויתווספו שניים נוספים, נמצא כי מדובר בהפחתה ניכרת מהמספר אסירי החוליה שנמצא כראוי בעת"א 44672-03-12 הנ"ל. סבורני כי לאור ממצאי הביקור שנערך באגף וכן לאור ההחלטה הנ"ל, הפחתה זו עלולה לפגוע בזכויות האסירים השוהים במקום ואין בידי לקבלה.

11. נימוקי המשיב, הנשענים בעיקרם על שיקולי תקציב ועל התאמתם, או הסכמתם של אסירים לתפקיד זה, אינם מהווים צידוק הולם לפגיעה האפשרית בזכויות האסירים השוהים באגף המעבר. אך אציין, כי אין עוררין על כך שתפקידם של אסירי החוליה הוא לדאוג לחלוקת מזון ומים ולניקיון (ר' פקודת הנציבות 04.67.00 - "ניהול ותפעול אגפי מעבר"). קיים קושי להסכין עם תוצאה, לפיה צרכיהם של האסירים השוהים באגף המעבר למזון, לשתייה ולניקיון, המהווים צרכים בסיסיים לקיומם בכבוד, יפגעו יתר על המידה כתוצאה ממחסור באסירי חוליה, או ממגבלות תקציב (ר' בג"ץ 2605/05 **המרכז האקדמי למשפט ולעסקים, חטיבת זכויות האדם ואח' נ' שר האוצר ואח'** (19.1.09); בג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לבטחון פנים** (13.6.17), כהפניית העותר).

12. לאור המקובץ, המשיב יוסיף ויפעל על פי רוח החלטת בית המשפט בעת"א 44672-03-12 הנ"ל וזאת בתוך 60 ימים ממועד החלטתי זו. לחילופין, ככל שאין בנמצא די אסירי חוליה כהחלטת בית המשפט בעת"א 44672-03-12, יתוגבר כח האדם באגף המעבר באמצעות אנשי סגל, באופן שבו זכויות האסירים למזון, לשתייה ולניקיון, לא תיפגענה.

לידיעת הצדדים.

ניתנה היום, י"ד אב תשע"ז, 06 אוגוסט 2017, בהעדר הצדדים.